

3. Sprekend leren in geschiedenis: 'war on terror' als moderne kruistocht

a) Opzet van de les

In het vak geschiedenis worden de kruistochten in het 3de middelbaar gegeven. Vaak worden deze lessen aangegrepen om de moeilijke verhouding tussen de islamwereld en de christelijke (westelijke) wereld weer te geven. Ook deze les heeft tot doel de moeilijke relatie tussen de twee culturen te schetsen.

Ik wil echter iets verder gaan en de leerlingen laten discussiëren over de stelling dat de hedendaagse oorlog tegen terreur, begonnen na de aanslagen op de WTC-torens in New York, een moderne kruistocht is.

Ik daag de leerlingen uit om de middeleeuwse kruistochten op verschillende domeinen (deelnemers, aanleiding, oorzaken, gevolgen, ...) te vergelijken met de hedendaagse tegenstellingen.

Het is de bedoeling dat deze les volgt na een eerste les waarin de leerlingen geleerd hebben over het hoe en waarom van de middeleeuwse kruistochten, waardoor ze allemaal van min of meer dezelfde basis beginnen.

Het hoofddoel van deze les is om leerlingen te doen nadenken over het begrip 'kruistocht' en hoe dat begrip in de loop van de geschiedenis een zeer geladen betekenis heeft gekregen en te pas en te onpas wordt gebruikt. Zo is onze hedendaags westerse (en islamitische) invulling van het begrip zeer sterk beïnvloed door de 19de eeuwse romantisering van het begrip en de inschakeling van de kruistochten in het nationalisme.

b) Verloop van de les

Wanneer de leerlingen in de klas komen, krijgen ze meteen een etiket met een functie opgeplakt. Alle leerlingen moeten hun boekentas vanachter in de klas zetten, behalve de mensen met de functie van secretaris, die moeten pen en papier meenemen.

Nadien zetten de leerlingen zich in groepen van 4 aan een bank. Elk groepje moet van elke functie één persoon hebben. Bij elke functie hoort een opdracht, deze worden uitgelegd en staan nog kort samengevat op het bord.

De verschillende functies zijn:

- ♦ Moderator: moet het gesprek in goede banen leiden, zien dat iedereen aan het woord komt en dat de mensen elkaar laten uitspreken.
- ♦ Waarom-vrager: deze persoon moet als het ware advocaat van de duivel spelen en zien dat er bij elke stelling een 'waarom' vraag volgt. Hij/zij is de enige die aan de leerkracht vragen mag stellen.
- ♦ Secretaris: noteert wat er gezegd wordt, vult op het einde het schrijfkader in.
- ♦ Materiaalmeester: is verantwoordelijk voor de enveloppen met informatie. Hij/zij is de enige die naar de extra bronnen mag gaan kijken vooraan in de klas
- ♦ Observator: als de klasgroep geen veelvoud van 4 is, zullen er enkele personen een observatieopdracht krijgen. Zij moeten dan rondgaan bij de groepjes en noteren wie er allemaal deelneemt aan het gesprek, hoe de sfeer is tijdens het gesprek, kan iedereen wat zeggen, wordt er geluisterd, ...

De leerlingen krijgen vervolgens 5 minuten tijd om te 'zoemen' over de stelling "de oorlog tegen terreur is een moderne kruistocht", wat vinden ze van de stelling, is deze waar of niet? Voor deze eerste 5 minuten krijgen ze een geluidsfragment en volgende twee uitspraken:

- ♦ <http://www.radio1.be/programmas/ochtend/9-jaar-lange-kruistocht-tegen-afghanistan> (de eerste montage met Rudi Vranckx)

- ◆ George Bush jr.: “Deze kruistocht, deze oorlog tegen de terreur gaat lang duren.” (16 september 2001)
- ◆ Osama Bin Laden: “De wereld is nu dus in tweeën gedeeld, zoals Bush zei: je bent voor ons, of je bent voor het terrorisme. Je bent voor de kruistocht, of je bent voor de islam. Het beeld van Bush is nu dat van iemand in de frontlinie, die schreeuwt en zijn grote kruis torst.”

Nadien krijgt elk groepje een enveloppe met verschillende teksten en afbeeldingen (zie bijlage 3) over het onderwerp. Ze krijgen 5 minuten om alle teksten en afbeeldingen in te delen. De tijd is bewust te kort om alle informatie in de enveloppen goed door te nemen. Hierdoor moeten de leerlingen de teksten verdelen en kort de informatie samenvatten. Na deze 5 minuten mag de ‘waarom-vrager’ van elk groepje één vraag stellen aan een ander groepje over de indeling.

Vervolgens krijgt het groepje 20 minuten om een argumentatie op te bouwen of ze voor of tegen de stelling zijn. Aan het einde van hun discussie moeten ze hun argumentatie noteren in een schrijfkader (zie bijlage 3). Eén persoon van elk groepje wordt door de leerkracht aangeduid om de visie van zijn/haar groepje uit de doeken te doen.

Indien er nog tijd over is, kan er nog een korte klasdiscussie volgen over de invulling van het begrip ‘kruistocht’.

De leerlingen krijgen enkele richtvragen om hun argumentatie op te bouwen:

- ◆ Wie neemt deel? En waarom?
- ◆ Welke gebeurtenissen vormen de aanleiding?
- ◆ Wat zijn de dieperliggende oorzaken?
- ◆ Is er een winnaar? Wat bereikt die?
- ◆ Wordt de verliezer gestraft? Hoe?
- ◆ ... (kan bijgestuurd worden tijdens het rondlopen in de klas)

Naast de inhoud van de enveloppe, liggen er centraal in de klas nog enkele papieren met extra informatie. Deze informatie mag alleen geraadpleegd worden door de materiaalmeester, en hij/zij mag de bladen met informatie niet meenemen naar het groepje.

Op deze centrale tafel liggen (zie bijlage 3):

- ◆ Lijst met begrippen en personen
- ◆ Chronologische overzicht van de oorlogen in Irak en Afghanistan
- ◆ Informatie over de afbeeldingen

De les in de bijlagen is een voorbeeld, door het aanpassen van de bronnen kan je makkelijk inspelen op de specifieke klasgroep en omstandigheden. Zo kan je in plaats van de centrale tafel werken met een computer waaraan de materiaalmeester iets kan opzoeken*. Daarnaast kan je de woordenlijst verder uitbreiden, of meegeven in de enveloppe of meer of minder informatie meegeven in de enveloppe.

Je kan ook het schrijfkader verder uitbreiden, maar ik heb dit bewust redelijk vaag gelaten omdat er geen foute conclusies of argumenten zijn, zolang de leerlingen de geziene stof uit de middeleeuwen maar vergelijken met de ‘oorlog tegen terreur’ en een goed opgebouwde argumentatie geven.

---

*Voor dit onderwerp wel af te raden, omdat het internet bulkt van informatie over de kruistochten, vaak erg polemische artikels met foute informatie. Hierdoor zullen leerlingen vrees ik snel verdwalen. Er kan evenwel gewerkt worden met een lijst van ‘betrouwbare’ websites.

Bijlage 3: sprekend leren – war on terror als moderne kruistocht

a) Schrijfkader argumentatie

Wij vinden dat de oorlog tegen terreur **wel/geen** moderne kruistocht is, omdat .....

- Deelnemers:
- Aanleiding:
- Oorzaken:
- Gevolgen:

b) Inhoud enveloppe

<p>Bellum justum, een rechtvaardige oorlog, heeft verschillende kenmerken. Hij moet worden uitgeroepen door een legitieme autoriteit. Er moet gevochten worden voor een rechtvaardig doel met de juiste intentie.</p> <p>Denkers als Augustinus (4de eeuw) en Thomas Van Aquino (13de eeuw) kwamen tot deze vaststelling.</p>	<p>“Zie toch hoe de Franken zich verenigen, welk doel zij najagen, wat zij gepresteerd hebben. Alles wat zij hebben gedaan en opgeofferd, deden zij uit pure ijver om hun geloof te verdedigen!”</p> <p>Saladin (1138-1193), krijgshoofd tijdens de Derde Kruistocht</p>
<p>“Voor jullie is het Ware Kruis een simpel stuk hout zonder waarde. Voor ons is het een heiligdom, dus laat de sultan het aan ons terug geven.”</p> <p>Richard Leeuwenhart (1157-1199) antwoord aan Saladin</p>	<p>“In de Al-Aksa-moskee dodden de Franken meer dan zeventigduizend moslims, onder hen vele imams, geleerden, vromen en asceten, die hun land verlaten hadden om vreedzaam in dit oord te leven ...”</p> <p>Ibn al-Athir (1160-1233), historicus</p>
<p>“Het was een gruwelijke aanslag, maar, behalve als je in Europa, Japan of de Verenigde Staten woont, weet je dat er niets nieuws onder de zon is. De grootmachten behandelen de rest van de wereld al honderden jaren zo. Dit is een historische gebeurtenis, maar helaas niet vanwege de omvang of de aard van de gruweldaad, maar vanwege het feit dat de slachtoffers Amerikanen waren. Als je een paar honderd jaar geschiedenis bekijkt, dan zie je dat de imperialistische landen vrijwel altijd gespaard zijn gebleven. E zijn al heel wat gruwelen geweest, maar altijd ergens anders.”</p> <p>Noam Chomsky (1928-?) in een interview op 21 mei 2002.</p>	

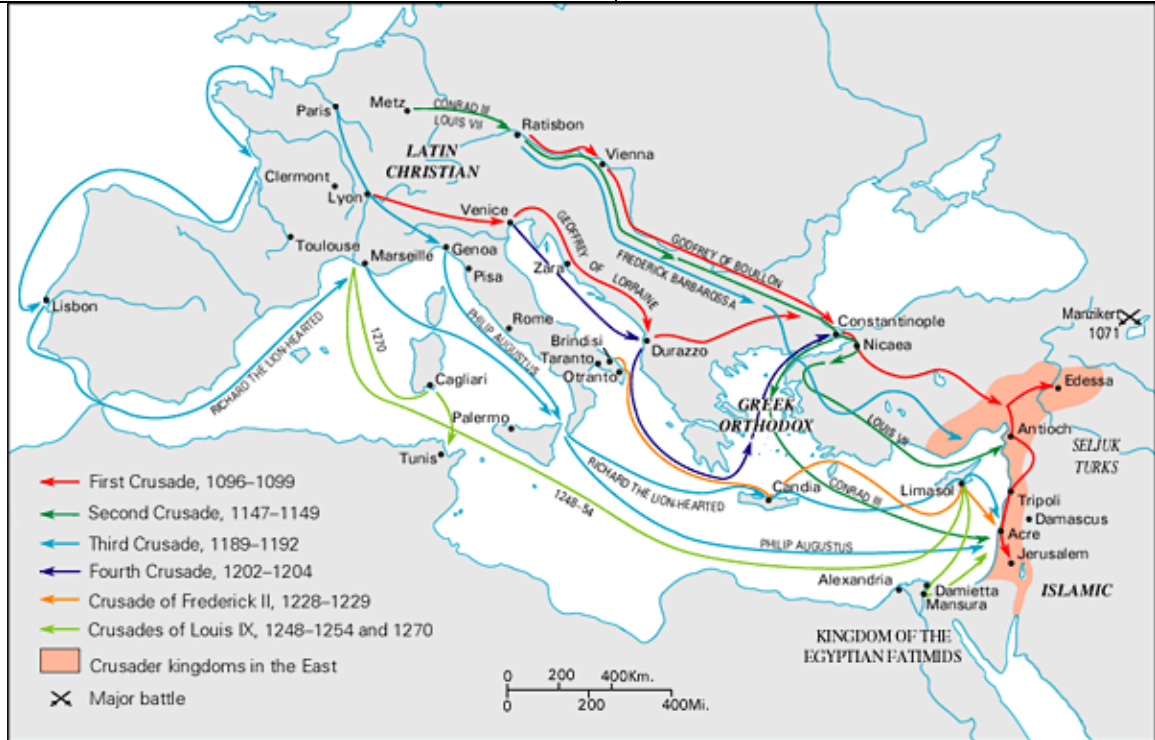
<p>Pauselijke bul</p>	<p>Een gewapende pelgrimstocht, met een aflat voor zij die vertrekken.</p>
<p>“Dit land is te klein voor zijn omvangrijke bevolking. De bodem brengt nauwelijks voldoende voedsel voort. Ga op weg naar Jeruzalem. Neem het land af van het duivelse volk en bezet het eigenhandig.”</p> <p>Paus Urbanus II tijdens het concilie van Clermont op 27 november 1095.</p>	
	<p>De Amerikanen zijn het doelwit van de jihad. Hoe kunt u de dood van al die mensen rechtvaardigen?</p> <p>Bin Laden: U gaat ervan uit dat ik voor die explosies verantwoordelijk ben. Mijn antwoord is dat ik de drijfveren begrijp van de broeders die actie ondernemen tegen de vijanden van de natie. Als blijkt dat het onmogelijk is om de Amerikanen zonder geweld af te weren, staat de islam toe dat we hen aanvallen. Ook als dat betekent dat daarbij moslims omkomen</p> <p>Osama bin Laden in een interview in januari 1999.</p>
<p>“De Europeanen hebben het Arabische procédé voor het maken van papier, de leerbewerking, de vervaardiging van stoffen en de distillatie van alcohol en suiker (overigens twee woorden van Arabische oorsprong) overgenomen en verbeterd. En ook de Europese land- en tuinbouw werd door het contact met het Oosten verrijkt: abrikozen, aubergines, sjalotjes, sinaasappelen, watermeloenen ... de lijst met Arabische woorden is bijna oneindig.”</p> <p>Maalouf, <i>Rovers, Christenhonden, Vrouwenschenners</i>, 1994.</p>	<p>Er mag, in reactie op de aanvallen van 11 september, dan wel vaak van een oorlog of zelfs een kruistocht worden gewaagd, de terreur is allerm minst een klassieke vijand. Een even klassieke veldtocht tegen zo een tegenstander, zeker als die zich in Afghanistan bevindt, kan nooit bijzonder efficiënt zijn. Dat een ander soort oorlog in de maak was, bleek toen de Amerikaanse autoriteiten eind vorige week toch geweten wilden hebben dat de eerste Amerikaanse (en ook Britse) soldaten al kort na de aanslagen van 11 september in Afghanistan infiltrerden.</p> <p>Knack, 3 oktober 2001</p>

<p>“Vrijwel iedere regering deed er alles aan om zich bij de VS-coalitie aan te sluiten. En elk land had zo zijn eigen motieven. Een van de eerste land die zich met groot enthousiasme aanmeldde, was Rusland. Waarom Rusland? Omdat de Russen toestemming willen krijgen om vrolijk verder te gaan met hun eigen beestachtigheden in Tsjetsjenië.”</p> <p>Noam Chomsky (1928-?) in een interview op 21 mei 2002.</p>	<p>De Duitse president Horst Köhler is onder vuur gekomen van de verschillende Duitse politieke partijen die de Afghanistan-oorlog ondersteunen, na het noemen van de werkelijke redenen voor de westerse militaire aanwezigheid in Afghanistan. Niet waterbronnen, meisjesscholen en democratie, de argumenten waarmee de oorlog in verschillende landen wordt verkocht, maar economische belangen en handelswegen zijn de belangrijkste doelstellingen van het conflict.</p> <p>Het Nieuwsblad, 31 mei 2010.</p>
<p>Het is alweer enige tijd geleden dat George W. Bush voor de eerste keer het woord "kruistocht" gebruikte voor zijn oorlog tegen het terrorisme. Natuurlijk werd dit door de Islamitische bevolking in Afghanistan, Irak en andere landen in en om het Midden Oosten onmiddellijk opgevat als een directe aanval op het Islamitische geloof, een strijd tussen twee verschillende culturen en een strijd van het christendom en Judaïsme tegen de Islam. Deze woordenkeuze van Bush werd destijds gemaakt terwijl hij op bezoek was in Israël. Verder verklaarde hij daar dat hij zijn instructies van God verkrijgt en dat hij door Hem geadviseerd was om Afghanistan en Irak aan te vallen. Eerder al had Bush verklaard dat God niet neutraal was. Integendeel, God is met Amerika zei hij.</p> <p>Het duurde niet lang voordat meer intelligente mensen in de Bush-administratie begrepen dat deze woordenkeuze van hun leider grote moeilijkheden zou kunnen veroorzaken en dat de strijd tegen het terrorisme op het verkeerde pad terecht zou kunnen komen. Immers, een kruistocht voor het Westen betekent Jihad voor Islam en dat speelt precies in de kaart van Osama bin Laden en Al Qaida die daarmee steeds meer rekruten kunnen verwerven voor hun strijd tegen de 'ongelovigen' in Amerika en de westerse wereld. Vandaar dat er vanuit Washington al gauw uitleg kwam over verkeerde vertalingen en interpretaties van wat Bush eigenlijk gezegd had.</p> <p>Wietse Ratsma, 21 oktober 2003.</p>	
<p>“Door te proberen zin te geven aan een vernedering onder de westerse imperialistische machten, hebben achtergestelde moslims ingezet op een geniale, maar foutieve interpretatie van de geschiedenis, die de uitbuiting van de 19^e en de 20^e eeuw beschouwt als de voortzetting van de middeleeuwse kruistochten.”</p> <p>Ibn Warraq, <i>Over de islam en de kruistochten</i>, 14 november 2012</p>	<p>Het huidige Arabische woord <i>al-hurub al-salibiyya</i> (oorlogen van het kruis) verschijnt pas in het midden van de 19de eeuw, bij christelijke Arabische vertalers en historici in Syrië die de Franse geschiedenissen over de kruistochten in het Arabisch vertaalden.</p>

In de 19^e eeuw, de eeuw van het imperialisme en nationalisme gingen Europese historici de kruistochten zien als een voorbode van de latere kolonisatie zien.

“Een Frankische vriend had mij uitgenodigd ... toen hij zag dat ik niet toehapte op de spijzen zei hij: ‘Eet gerust, ik heb Egyptische kokkinnen; varkensvlees komt mijn huis niet in!’”

Usama Ibn Munqidh (1095-1188), Syrisch emir

SOUTHWEST ASIA

In de ban van Het Kruis

Nog vrijwel niemand heeft 'Kingdom Of Heaven' gezien, maar toch is er aan uitgesproken meningen geen gebrek. Komt ervan, natuurlijk, als je een film over kruistochten maakt in tijdingen van religieus fanatisme.

Fundamentalistische moslims, fanatieke christenen... Religie is weer 'hot' en al helemaal in het Midden-Oosten, waar de tegenstellingen tussen christenen, joden en moslims groter lijken dan ooit tevoren. In dat klimaat een film als Kingdom of Heaven maken, is natuurlijk vragen om controverse. Zeker als je weet dat 'kruistochten' (tussen 1095 en 1272 waren er negen christelijke jihads) zelfs eeuwen na datum een beladen term blijven, waar een islamofob geurtje aan zit. Toen George W. Bush - nimmer verlegen om een bijbelse metafoor - zijn War On Terror uitriep tot 'een kruistocht', kreeg hij de halve wereld over zich heen. Intussen deed ook Osama Bin Laden zijn duit in het zakje door zichzelf te casten in de rol van 'een hedendaagse Saladin' - de legendarische moslimleider die Jeruzalem in 1187 tijdelijk op de christenen veroverde. Niet bepaald origineel, trouwens, want ook Saddam Hoessein liet Saladins naam geregeld vallen toen hij bonje kreeg met die 'heidense Amerikanen'. Om maar te zeggen: in het jaar des Heren 2005 is het allerminst evident om een peperduur filmepos aan de kruistochten op te hangen.

Dat een en ander tot de nodige heibel zou leiden, kon zelfs een blinde, doofstomme en achterlijke profeet van deze of gene god voorspellen. En zo geschiedde ook. Op internet schelden christenen en moslims elkaar al maanden de huid vol, met als (behoorlijk absurde) inzet een film die nog geen van beide partijen heeft gezien. Maar ook bij de kenners zijn de meningen volgens 'The New York Times' verdeeld. 'Niets om zich druk over te maken, noch als christen noch als moslim', zo vindt George Dennis, professor geschiedenis en priester-jezuïet. 'Een film die aanzet tot haat tegen moslims', klonk het bij zijn collega Khaled Abu el-Fadl, professor islamitisch recht aan de Universiteit van California.

Bij Twentieth Century Fox, dat de film produceerde, maakt men zich voorlopig niet echt veel zorgen. Ook Mel Gibson kreeg een tsunami van kritiek over zich heen voor The Passion of the Christ, maar de film bracht uiteindelijk wél 609 miljoen dollar in het laatje. En daar draait het uiteindelijk allemaal om.

Het blijft in elk geval opvallend hoe weinig films er over de kruistochten werden gemaakt. Zeker omdat spectaculaire veldslagen, manhaftige ridders, hemelse motieven en strak ingesnoerde deernes gefundenes Fressen zijn voor elke regisseur. Bovendien hebben de Hollywood-films over de 'Heilige Oorlogen' ũ vaak ingeblikt onder impuls van pausen ũ twee dingen met elkaar gemeen: ze werden genadeloos de grond ingeboord door de critici en flopten big time aan de box-office. The Crusades van Cecile B. DeMille (1935), Lionheart van Franklin J. Schaffner (1987), ja zelfs Robin Hood: Prince Of Thieves van Kevin Reynold (1991). Zelfs met de perfect georchestreerde proteststorm aan de einder, weze Sir Ridley Scott gewaarschuwd. Van kruistocht naar calvarie is maar een kleine stap.

Dave Mestdach, Knack, 27 april 2005.

	<p>Aantal gesneuvelde militairen in Afghanistan sinds 2001</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Land</th> <th>Doden</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Australië</td><td>26</td></tr> <tr><td>België</td><td>1</td></tr> <tr><td>Canada</td><td>156</td></tr> <tr><td>Denemarken</td><td>40</td></tr> <tr><td>Duitsland</td><td>53</td></tr> <tr><td>Estland</td><td>8</td></tr> <tr><td>Finland</td><td>2</td></tr> <tr><td>Frankrijk</td><td>59</td></tr> <tr><td>Georgië</td><td>8</td></tr> <tr><td>Hongarije</td><td>6</td></tr> <tr><td>Italië</td><td>36</td></tr> <tr><td>Jordanië</td><td>2</td></tr> <tr><td>Letland</td><td>3</td></tr> <tr><td>Litouwen</td><td>1</td></tr> <tr><td>Nederland</td><td>25</td></tr> <tr><td>Nieuw-Zeeland</td><td>2</td></tr> <tr><td>Noorwegen</td><td>10</td></tr> <tr><td>Polen</td><td>27</td></tr> <tr><td>Portugal</td><td>2</td></tr> <tr><td>Roemenië</td><td>19</td></tr> <tr><td>Spanje</td><td>31</td></tr> <tr><td>Tsjechië</td><td>4</td></tr> <tr><td>Turkije</td><td>2</td></tr> <tr><td>Verenigd Koninkrijk</td><td>368</td></tr> <tr><td>Verenigde Staten</td><td>1604</td></tr> <tr><td>Zuid-Korea</td><td>1</td></tr> <tr><td>Zweden</td><td>5</td></tr> <tr><td>Totaal</td><td>2501</td></tr> </tbody> </table>	Land	Doden	Australië	26	België	1	Canada	156	Denemarken	40	Duitsland	53	Estland	8	Finland	2	Frankrijk	59	Georgië	8	Hongarije	6	Italië	36	Jordanië	2	Letland	3	Litouwen	1	Nederland	25	Nieuw-Zeeland	2	Noorwegen	10	Polen	27	Portugal	2	Roemenië	19	Spanje	31	Tsjechië	4	Turkije	2	Verenigd Koninkrijk	368	Verenigde Staten	1604	Zuid-Korea	1	Zweden	5	Totaal	2501
Land	Doden																																																										
Australië	26																																																										
België	1																																																										
Canada	156																																																										
Denemarken	40																																																										
Duitsland	53																																																										
Estland	8																																																										
Finland	2																																																										
Frankrijk	59																																																										
Georgië	8																																																										
Hongarije	6																																																										
Italië	36																																																										
Jordanië	2																																																										
Letland	3																																																										
Litouwen	1																																																										
Nederland	25																																																										
Nieuw-Zeeland	2																																																										
Noorwegen	10																																																										
Polen	27																																																										
Portugal	2																																																										
Roemenië	19																																																										
Spanje	31																																																										
Tsjechië	4																																																										
Turkije	2																																																										
Verenigd Koninkrijk	368																																																										
Verenigde Staten	1604																																																										
Zuid-Korea	1																																																										
Zweden	5																																																										
Totaal	2501																																																										
<p>Terugtrekkingen uit Irak:</p> <p>2011: Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk.</p> <p>2009: Australië, El Salvador, Estland, Roemenië.</p> <p>2008: Albanië, Armenië, Azerbeidzjan, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Tsjechië, Georgië, Kazakstan, Zuid-Korea, Letland, Litouwen, Macedonië, Moldavië, Mongolië, Polen, Singapore, Tonga, Oekraïne.</p> <p>2007: Denemarken, Slovakije.</p> <p>2006: Italië, Japan, Noorwegen.</p> <p>2005: Nederland, Portugal.</p> <p>2004: Dominicaanse Republiek, Honduras, Hongarije, IJsland, Nieuw-Zeeland, Nicaragua, Filippijnen, Spanje, Thailand.</p>	<p>"Specifiek voor paus Urbanus II is dat hij het idee van de 'heilige oorlog' uitdacht. Tot dan toe was er alleen een juiste oorlog geweest, waarover God kan zeggen dat hij gevoerd moet worden, ook al blijft het een zonde: niet goed maar wel nodig. Een heilige oorlog is heel iets anders. Dat is een oorlog die God wil, en hij wil hem zelfs zo sterk dat hij de zonden van de strijders vergeeft. De kruisvaarders verdienden door te vechten een volledige verlossing van al hun zonden. Je kunt je afvragen of Urbanus wel wist welke duivelse krachten hij opriep door die heilige oorlog uit te roepen, want de twee eeuwen na hem zijn daardoor heel bloedig verlopen."</p>																																																										

De NAVO is de Verenigde Staten al de eerste dag na de aanslagen te hulp gesnel en roept voor het eerst in haar geschiedenis artikel 5 van haar stichtingsverdrag in. Op basis daarvan wordt een aanval tegen de VS als een aanslag tegen alle lidstaten beschouwd, en de VS kunnen de bondgenoten bijgevolg om militaire bijstand vragen. Maar die zijn niet verplicht om daarop in te gaan.

Moeilijker wordt het met de gematigde Arabische landen en een aantal moslimregimes. De anti-Amerikaanse gevoelens flakkeren op vele plaatsen weer op. De VS hebben in ieder geval al de officiële steun van Pakistan gevraagd én gekregen. Vijand nummer één van de VS blijft immers Osama Bin Laden. En die houdt zich ergens in de bergen van Afghanistan schuil. Buurland Pakistan plaatst zichzelf daarmee in een moeilijk parket, maar Pakistan heeft naar verluidt geen andere keuze. Het land erkent het Taliban-regime en heeft er in het verleden goede banden mee gesmeed. Maar het is bankroet, en hoopt dus op de financiële steun van de VS te kunnen rekenen. De Taliban stemmen daar niet mee in en zullen 'oorlogvoeren tegen buurlanden die de Amerikanen hulp verlenen'.

Knack, 19 september 2001.

c) Lijst met begrippen en personen

- ◆ Aflaat: een kwijtschelding voor God van je zonden.
- ◆ Al Qaida: islamitische terreurorganisatie, in 1988 opgericht door Osama bin Laden. De organisatie wil islamitische landen opnieuw verenigen in een kalifaat. Daarom willen ze alle westerse invloeden uit moslimlanden verbannen en regimes in moslimlanden baseren op de sharia.
- ◆ George W. Bush: 43ste president van de Verenigde Staten van 2001 tot 2009. Hij werd christelijk opgevoed, maar bekeerde zich later tot het protestantisme.
- ◆ Islamitisch Kalifaat: rijk gesticht door de profeet Mohammed, zijn opvolgers werden kaliefen genoemd. Het rijk strekte op zijn hoogtepunt van Spanje tot India. Vanaf de 8ste eeuw raakt het rijk verdeeld en tegen de 12de eeuw ontstonden verschillende kalifaten.
- ◆ Jihad: een begrip uit de islam. Je hebt een innerlijke en een uiterlijke jihad. De innerlijke strijd betekent dat je elke dag voor je geloof moet kiezen en zo goed mogelijk naar de grondbeginselen moet leven. De uiterlijke jihad betekent dat je je geloof ook naar de buitenwereld moet verdedigen en zo een moslimsamenleving bereiken.
- ◆ Osama bin Laden (1957-2011): Saoedi-Arabische miljonaire, stichter en leider van Al Qaida. Hij werd verantwoordelijk gehouden voor de aanslagen van 11 september 2001. Jarenlang werd hij gezocht, tot hij op 2 mei 2011 door een elitegroep Navy Seals werd doodgeschoten in Pakistan.
- ◆ Patriot Act: deze wet werd in 2001 in de Verenigde Staten goedgekeurd en geeft de overheid meer mogelijkheden om informatie te verzamelen en op te treden in geval van mogelijk terrorisme.
- ◆ Pauselijke bul: plechtige bekendmaking van de paus op schrift, met een loden zegel (*bulle*) ondertekent.
- ◆ Richard Leeuwenhart (1157-1199): koning van Engeland en hertog van Aquitanië, een van de 3 koningen die de Derde Kruistocht mee leidt en door zijn vechtlust de bijnaam 'Leeuwenhart' krijgt.
- ◆ Saddam Hoessein (1937-2006): Was van 1979 tot 2003 president van Irak. Hij stond bekend als een wrede dictator. In 2003 vielen Amerikaanse en Engelse troepen Irak binnen om Hoessein af te zetten. Hoessein werd gevangen en tot ophanging veroordeeld door een interimregering

- ♦ Saladin (1137-1193): leider van de moslims die in 1187 Jeruzalem wist te heroveren op de kruisvaarders. Hij was sultan van Egypte en Syrië.
- ♦ Sharia: islamitische wet, wet van God
- ♦ Taliban: islamitische beweging, lange tijd aan de macht in Afghanistan, steunde Al Qaida.

d) Chronologisch overzicht

- ♦ 11 september 2001: enkele vliegtuigen worden gekaapt. De kapers laten de toestellen crashen, onder andere op de WTC-torens in New York. Bij de aanslagen vallen ongeveer 3000 doden.
- ♦ Oktober 2001: publicatie van een lijst met de meest gezochte terroristen
- ♦ 7 oktober 2001: start oorlog in Afghanistan, door Amerikaanse en Engelse troepen.
- ♦ Oktober 2001: Patriot Act goedgekeurd door Huis van Afgevaardigden.
- ♦ November 2001: verschillende landen bieden militaire steun aan de Amerikanen en Engelsen. Onder andere Duitsland, Japan en Nederland.
- ♦ Januari 2003: oprichting Amerikaans departement voor Binnenlandse Veiligheid
- ♦ Maart 2003: inval in Irak, geleid door Verenigde Staten en Verenigd Koninkrijk, met ook Poolse en Australische troepen, gesteund door Koerden.
- ♦ Maart 2003: Turkije valt Irak even binnen, om een onafhankelijke Koerdische staat te voorkomen.
- ♦ 1 mei 2003: President Bush verklaart dat de oorlog in Irak voorbij is.
- ♦ 13 december 2003: Saddam Hoessein wordt gevangen genomen.
- ♦ 30 december 2006: Saddam Hoessein wordt opgehangen.
- ♦ December 2011: laatste Amerikaanse troepen trekken zich terug uit Irak.
- ♦ Nu: nog steeds Amerikaanse en Engelse militairen in Afghanistan, ondertussen al 2501 militairen gedood (waaronder 1 Belg)

e) Informatie bij de afbeeldingen

- ♦ Afbeelding van een postzegel, met Sadam Hoessein en Saladin op de achtergrond is de rotskoepel in Jeruzalem te zien.
- ♦ Cartoon met George Bush jr. die soldaten richting het geld brengt, hij houdt de 'Patriot act' vast. De afbeelding is gebaseerd op een miniatuur uit het begin van de 14de eeuw. Op de miniatuur wordt Christus afgebeeld als aanvoerder van de kruisvaarders.
- ♦ Standbeeld van Godfried van Bouillon: In een uitbundige atmosfeer en in de aanwezigheid van het vorstelijk paar van de jeugdige Belgische Staat werd op 15 augustus 1848 in Brussel een monumentaal ruitersstandbeeld onthuld van Godfried van Bouillon. Godfried wordt afgebeeld op het moment waarop hij zwaaiend met zijn vaandel, op weg ging naar de Eerste Kruistocht. Het beeld belichaamt één van de dromen van de nieuwe natie. Godfried werd gezien als 'de eerste koning onder de Belgen'. Hij kondigt reeds het België van 1830 aan en verschijnt als de voorganger van koning Leopold I. Want op de vlakten van het Oosten en onder de vlag van Godfried van Bouillon hadden de volkeren van onze bodem zich voor het eerst verenigd. De tekst van het opschrift dat op het voetstuk van het standbeeld werd aangebracht, is de aanleiding geweest voor vele discussies. Hierin wordt, tegen de historische waarheid in, beweerd dat Godfried in Baisy (Waals-Brabant) was geboren. Dit zou betekenen dat hij een Brabander was en dus een Belg. Vanuit historisch onderzoek is er meer reden om aan te nemen dat Godfried geboren was in Boulogne en dus niet op Belgisch grondgebied. Toch werd Godfried van Bouillon, bij het ontstaan van de Belgische staat in 1830, onmiddellijk beschouwd als 'Belgische held'.